

Indian Summer

Pentru Algonquieni, unul dintre grupurile de indieni băștinași în ceea ce au devenit Statele Unite ale Americii, toamna blândă e cadoul lui Cautautowwit, dumnezeul care suflă un vânt cald în direcția lor, blocând vântul rece al toamnei. *L'été de Saint-Martin* e varianta franceză (la început de noiembrie, cu un vin asociat cu același sfânt); *Altweibersommer*, toamna femeilor bătrâne, sau *toamna bunicii (babăie leto)* la ruși, *toamna tiganilor* la bulgari, sau *toamna săracilor* în multe regiuni ale lumii sunt variante mai puțin spectaculoase decât anotimpul celebrat în Nord-Estul Americii. În Vermont, hotelurile sunt rezervate pentru următorii 5 ani – indiferent dacă va fi sau nu o toamnă de culori spectaculoase. În Transilvania, unde culorile pădurilor sunt și mai frumoase, Moșii de Toamnă joacă un rol similar.

John Smith, mercenarul englez care a luptat sub Mihai Viteazul până când a fost capturat de tătari, a comparat Moșii de Toamnă (de origine dacică) cu obiceiurile de la Curtea Otomană de la Constantinopol. Mai apoi, captiv din nou, celebrul căpitan, care înființase statul Virginia (în onoarea reginei virgine Elisabeth I), a văzut cum celebrează

triburile amerindienilor toamna lor și și-a amintit obiceiurile din Transilvania. (Dacă prima oară e albă, trăiești încă un an; dacă e neagră, asta a fost ultima toamnă...) Căsătorit cu Pocahontas, mariaj care i-a salvat viața (așa cum am învățat din mai multe filme americane, care știi totul despre toate), și-a încheiat viața în Anglia, după ce a introdus în colonie celebra regulă *Cine nu muncește nu mănâncă!* (Astăzi, America, și nu numai, l-ar declara asocial pentru asemenea vorbe.)

Firește, toamna sugerează analogia cu toamna vieții și inspiră presentimente (nu numai cine moare, dar și cine se căsătorește, cine va avea copii etc.). Topîrceanu scrisese:

*Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii...*

Greierile și furnica ne învață câte ceva despre cei care sunt harnici, dar și lirica lui Alecsandri ne învață ceva, de pildă, că avem nevoie de căldură atunci când se apropie iarna... Eu am rămas sub impresia lui Octavian Goga, cel care scria despre plânsetul unui pui de

ciocârlie și își dădea seama că *Ni se-aseamănă povestea...* (dacă îmi amintesc eu bine). Motive de tristețe, sau mai curând de teamă, în această toamnă, sunt multe. În mesajul meu de Anul Nou (pe YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=a4_bTki7TII, *O bifurcație numită 2016*) am prezis un an foarte instabil. Matematica pe care se baza prezicerea este aceea a sistemelor dinamice. În preajma bifurcațiilor, care marchează schimbări de natură fundamentală, sistemele dinamice devin instabile. Vine potopul? Sau cutremurul? Vine Revoluția (cum s-ar întreba un personaj din Caragiale)? N-am niciun motiv să fiu îngrijorat sau să îngrijorez pe cineva. Aș fi fost bogat în comerțul cu catastrofe – toți cumpără frică. Frumusețea vieții este expresia schimbărilor din lumea în care suntem doar martorii unui scurt episod. Bucurați-vă de *Indian Summer*, toamna își merită dragostea noastră. La iarnă, vom mai vedea...

Mihai NADIN